

วินัย

หลักและวิธีการรักษาวินัย

วินัย : หลักและวิธีการรักษาวินัย

.....

เจ้าของ สำนักมาตรฐานวินัย สำนักงาน ก.พ.

ผู้เขียน นายประวิณ ฦ นคร

พิมพ์ครั้งที่ 1 กรกฎาคม 2558 จำนวน 550 เล่ม

ที่ปรึกษา นางสาวนงนารถ เพชรสม รองเลขาธิการ ก.พ.

นางสาวพัชรา เพ็ชรทวี ผู้อำนวยการ

สำนักมาตรฐานวินัย

หัวหน้าโครงการ นางพรรัตน์ โลหะขจรพันธ์ นิติกรเชี่ยวชาญ

ผู้จัดทำ นางธีรนาฏ จตุรธำรง นิติกรชำนาญการพิเศษ

นางสาวศรัณยา เทียนเสรี นิติกรชำนาญการ

นางสาวรุ่งนภา ธรรมมา นิติกรชำนาญการ

นายธีรวัฒน์ ไม้สุวรรณกุล นิติกรชำนาญการ

พิมพ์ที่ กลุ่มโรงพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการ สำนักงาน ก.พ.

โทร. 02 547 1286

โทรสาร 02 547 1287

คำนำ

ผู้บังคับบัญชาเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในการขับเคลื่อนให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติตนถูกต้องตามข้อปฏิบัติ ไม่ฝ่าฝืนข้อห้ามทางวินัย และปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพจนบรรลุผลตามเป้าหมาย การที่ผู้บังคับบัญชาจะสามารถดูแลระมัดระวังให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชารักษาวินัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องมีแนวทางและเทคนิควิธีการที่เหมาะสม โดยต้องมีความรู้ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในเรื่องปรัชญา แนวคิดหลัก และวิธีการเกี่ยวกับการรักษาวินัย จึงจะสามารถเสริมสร้าง พัฒนาให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามีวินัย และป้องกันมิให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชากระทำผิดวินัยอย่างยั่งยืน

หนังสือเล่มนี้ได้นำองค์ความรู้เรื่อง “ปรัชญาและแนวคิดหลักเกี่ยวกับการรักษาวินัย” และ “วิธีการรักษาวินัยข้าราชการพลเรือน” ของนายประวีณ ญ นคร (กรรมการ ก.พ. , ที่ปรึกษาสำนักงาน ก.พ. , อดีตเลขาธิการ ก.พ.) ผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดีมารวบรวมไว้ เพื่อให้ผู้บังคับบัญชาและผู้ที่เกี่ยวข้องได้ศึกษาและอ้างอิง อันจะนำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม รวมทั้งเผยแพร่ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องโดยทั่วไป

หวังว่าหนังสือเล่มนี้คงจะอำนวยประโยชน์แก่ผู้บังคับบัญชา ซึ่งมีหน้าที่เสริมสร้าง พัฒนาให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามีวินัย และป้องกันมิให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชากระทำผิดวินัยตามมาตรา 87 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 และเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้ที่เกี่ยวข้องต่อไป

สำนักงาน ก.พ.

มิถุนายน 2558

สารบัญ

หน้า

คำนำ

* ปรัชญาและแนวคิดหลักเกี่ยวกับการรักษาวินัย *

1. เกริ่นนำ	1
2. ปรัชญาเกี่ยวกับการรักษาวินัย	2
ก. ความหมายของวินัย	3
ข. ความสำคัญของวินัย	11
ค. จุดมุ่งหมายและขอบเขต	13
ง. ความหมายของการรักษาวินัย	14
3. แนวคิดหลักเกี่ยวกับการรักษาวินัย	16
3.1 วิธีการรักษาวินัย	16
3.2 ปัจจัยส่งเสริมวินัย	21
3.3 เหตุบั้นทอนวินัย	30
3.4 เครื่องควบคุมวินัย	33
3.5 หลักที่พึงยึดถือในการใช้มาตรการบังคับ	34
3.6 จุดมุ่งหมายของมาตรการบังคับ	35

* วิธีการรักษาวินัยข้าราชการพลเรือน *

หลักการและเหตุผล	37
แนวทางดำเนินการ	38
ผู้ดำเนินการ	40
วิธีดำเนินการ	48
แผนภูมิแนบท้าย	75

เรื่อง ปรัชญาและแนวคิดหลักเกี่ยวกับ การรักษาวินัย โดย ประวีณ ณ นคร

1. เกริ่นนำ

เรื่องที่จะกล่าวถึงต่อไปนี้เป็น “ปรัชญาและแนวคิดหลักเกี่ยวกับการรักษาวินัย” ซึ่งมีคำที่จะต้องความเข้าใจกันเสียก่อน 2 คำ คือ

- ปรัชญา
- แนวคิดหลัก

ก. ปรัชญา

คำว่า “ปรัชญา” ตรงกับภาษาอังกฤษว่า “Philosophy” หมายถึง ทฤษฎีแห่งความรู้

“ปรัชญาเกี่ยวกับการรักษาวินัย” คือ ทฤษฎีแห่งความรู้เกี่ยวกับการรักษาวินัย

ข. แนวคิดหลัก

คำว่า “แนวความคิดหลัก” ตรงกับภาษาอังกฤษว่า “Key Concept” หมายถึง หลักที่คิดขึ้น

“แนวคิดหลักเกี่ยวกับการรักษาวินัย” คือ หลักที่คิดขึ้นเกี่ยวกับการรักษาวินัย

2. ปรัชญาเกี่ยวกับการรักษาวินัย

ทฤษฎีแห่งความรู้เกี่ยวกับการรักษาวินัย มีสิ่งที่ควรรู้อยู่ 4 ประการ คือ

- ก. ความหมายของวินัย
- ข. ความสำคัญของวินัย
- ค. จุดมุ่งหมายและขอบเขตของวินัย
- ง. ความหมายของการรักษาวินัย

ก. ความหมายของวินัย

คำว่า “วินัย” ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Discipline มีความหมายตามแต่จะมองในแง่ใด ซึ่งแตกต่างกันตามความเห็นของคนทีมอง

มองในแง่ถ้อยคำ

“วิ” แปลว่า “ดี” หรือ “ต่าง”

“นัย” แปลว่า “ทาง” (คำนาม) “นำไป”

(คำกริยา)

“วินัย” แปลว่า “เครื่องนำไปในทางที่ดี”
ผู้มีวินัยจะเป็นคนดี

“วินัย” แปลว่า “เครื่องนำให้มีความแตกต่าง” ผู้มีวินัยจะแตกต่างกับผู้ไม่มีวินัย เช่น กลุ่มคนถืออาวุธซึ่งมีวินัย อาจเป็นกองทหาร ส่วนกลุ่มคนถืออาวุธที่ไม่มีวินัย อาจเป็นกองโจร

การมอง “วินัย” ในแง่ ถ้อยคำ เช่นนี้ จะทำให้มองเห็นความสำคัญของวินัย ในแง่ถ้อยคำเช่นนี้

จะทำให้มองเห็นความสำคัญของวินัย คือ การมีวินัยทำให้เป็นคนดี คนไม่มีวินัยเป็นคนไม่ดี

มองในแง่รูปลักษณ์

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานให้ความหมาย ของคำว่า “วินัย” ไว้ 2 ลักษณะ คือ

- (1) ข้อปฏิบัติ
- (2) การอยู่ในแบบแผน

การมอง “วินัย” ในแง่รูปลักษณ์ เช่นนี้จะทำให้มองเห็นวิธีสร้างวินัยว่ามี 2 ลักษณะ คือ สร้างปทัสถาน (norm) ลักษณะหนึ่ง และสร้างพฤติกรรม (behavior) อีกลักษณะหนึ่ง

มองในแง่บทบาท

พ.อ.ปิ่น มุกทุกันต์ อดีตอธิบดีกรมการศาสนาเขียนไว้ในหนังสือ “มงคลชีวิต” ว่า “วินัย” เป็น “แบบของคน” ที่ปั้นหลอมคนให้เป็นคนดี

การมอง “วินัย” ในแง่บทบาทเช่นนี้จะทำให้มองเห็นว่า วินัยของคนต่างหมู่เหล่าอาจ

ไม่เหมือนกัน อาจแตกต่างกันตามบทบาทของแต่ละ
หมู่เหล่า

มองในแง่ลักษณะ

Leon C. Megginson เขียนไว้ในหนังสือ
“Personnel and Human Resources Administration”
ว่า คำว่า “discipline” มีความหมายที่มองได้หลาย
ลักษณะคือ

(1) ในลักษณะที่เป็น “การควบคุม
ตนเอง” (self – control) การมองในลักษณะนี้ มุ่งไปที่
การพัฒนาตนเองเพื่อปรับตัวให้สอดคล้องกับความจำเป็น
และความต้องการ ซึ่งอาจเรียกว่า “อัตวินัย” (self –
discipline) นี้เป็นลักษณะของการรักษาวินัยด้วยตนเอง

(2) ในลักษณะที่เป็น “เงื่อนไขที่ทำให้มี
พฤติกรรมอันเป็นระเบียบเรียบร้อย” (condition for
orderly behavior) การมองในลักษณะนี้ มุ่งไปใน
ทางการควบคุมคนในองค์การให้มีความเป็นระเบียบ
ในพฤติกรรมโดยใช้วิธีสร้างเงื่อนไขชักนำต่างๆ เช่น
สร้างขวัญและความสามัคคี เป็นต้น นี้เป็นลักษณะของ
การเสริมสร้างและพัฒนาให้มีวินัย

(3) ในลักษณะที่เป็น “กระบวนการทางนิติธรรม” (judicial due process) การมองในแง่นี้มุ่งไปที่กระบวนการตามกำหนดกฎเกณฑ์ในการพิจารณาความผิดทางวินัย ซึ่งจะมีการออกกฎหรือระเบียบกำหนดการ อันพึงปฏิบัติและห้ามมิให้ปฏิบัติกำหนดโทษของการฝ่าฝืนและการดำเนินการเพื่อการลงโทษนี้เป็นลักษณะของการควบคุมคนให้มีวินัย

มองในแง่การใช้บังคับ

เมื่อจะนำวินัยมาใช้บังคับกับคน จะมีคำพูดอยู่

2 คำ คือ

- (1) ผิดวินัย - ไม่ผิดวินัย
- (2) มีวินัย - ไม่มีวินัย

ถ้าพูดว่า “ผิดวินัย” หรือ “ไม่ผิดวินัย” คำว่า “วินัย” จะหมายถึง “ข้อปฏิบัติที่วางไว้เป็นปทัสถานแห่งความประพฤติ” คือ ผิดข้อปฏิบัติ หรือ ไม่ผิดข้อปฏิบัติ

ถ้าพูดว่า “มีวินัย” หรือ “ไม่มีวินัย” คำว่า “วินัย” จะหมายถึง “ลักษณะเชิงพฤติกรรม” ที่คนปฏิบัติ

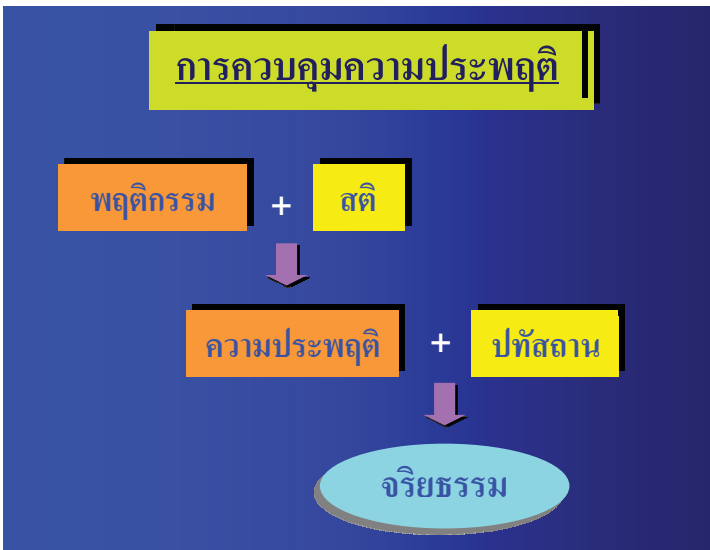
หรือไม่ปฏิบัติตามข้อปฏิบัติที่วางไว้เป็นปทัสถาน คือ ปฏิบัติตามปทัสถาน หรือไม่ปฏิบัติตามปทัสถาน การมองวินัยในแง่นี้ เป็นการมองในกระบวนการควบคุม คนให้มีวินัย

สรุป

จากความหมายของ “วินัย” ที่มองในแง่ต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น ซึ่งมองในภาพแยก พอจะสรุปให้มองในภาพรวมได้ว่า “วินัย” คือ ปทัสถาน หรือ มาตรฐานทางพฤติกรรมของคนในการประกอบกิจกรรมแต่ละอย่าง ซึ่งอาจกำหนดไว้เป็นรูปธรรม เช่น วินัยพระสงฆ์วินัยทหาร วินัยข้าราชการพลเรือน หรืออาจเพียงเป็นที่มุ่งหวังว่าต้องอยู่ในกรอบอย่างไร ดังเช่น วินัยนักเรียน ที่จะต้องอยู่ในกรอบของผู้ประกอบการทางการศึกษา หรือ วินัยทางการเงินและการคลังของรัฐบาลที่จะต้องอยู่ในกรอบของผู้ประกอบการทางเศรษฐกิจ

การมอง “วินัย” ในภาพรวมดังกล่าวข้างต้น เป็นการมองที่ “ตัวมาตรฐาน”(norm) แต่อาจมองอีกทางหนึ่ง ซึ่งเป็นการมองที่ “พฤติกรรม”(behavior)ประกอบกิจกรรม

ในทางปรัชญา ถือว่า “วินัย” เป็นรูปแบบหนึ่งของ “จริยธรรม” เป็นกิจกรรมแต่ละอย่าง ซึ่งมีลักษณะดังแผนภูมิต่อไปนี้

อธิบายพอสังเขปได้ ดังนี้

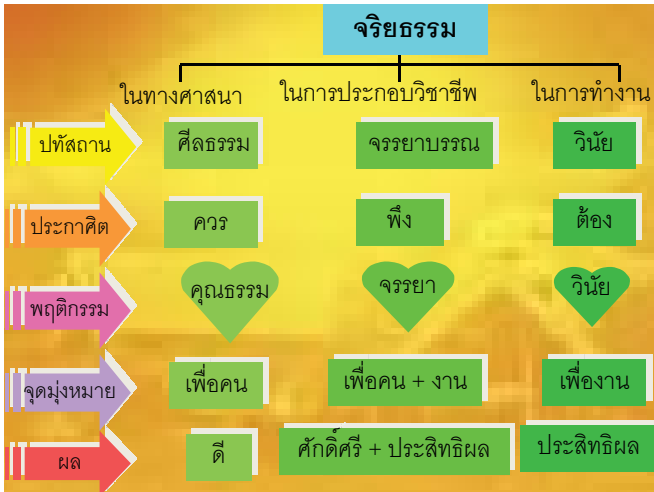
คนเราทุกคนที่ยังดำรงชีวิตอยู่ จะต้องมีกิริยา
อาการที่เรียกว่า “พฤติกรรม”

พฤติกรรมที่ทำไปโดยไม่มีสติหรือไม่รู้สึกรู้ตัวเช่น
คนนอนละเมอทุบตีผู้อื่น ยังไม่เรียกว่า “ความประพฤติ”

“ความประพฤติ” ต้องทำไปโดยมีสติหรือรู้สึกรู้ตัว

“ความประพฤติ” ถ้าปล่อยให้กระทำไปโดยไม่มีการควบคุม อาจไม่เกิดผลดีเท่าที่ควรต่อผู้ประพฤติและ
ต่อสังคม จึงต้องมีปทัสถานหรือมาตรฐานสำหรับความ
ประพฤติที่เหมาะสมและต้องมีมาตรการควบคุม

ปทัสถานหรือมาตรฐาน สำหรับความประพฤติ
ที่เหมาะสม เรียกว่า “จริยธรรม”

“จริยธรรม” มีหลายรูปแบบ เช่น
จริยธรรมในทางศาสนา เรียกว่า “ศีลธรรม”
จริยธรรมในการประกอบวิชาชีพ เรียกว่า “จรรยาบรรณ”
 หรือ “จรรยาวิชาชีพ”
จริยธรรมในการทำงานทั่วไป หรือในการประกอบ
 กิจกรรมแต่ละอย่าง เรียกว่า “วินัย”

คำว่า “วินัย” ใช้ในการเรียกข้อปทัสฐาน คือ
 ใช้ในการเรียก NORM ที่กำหนดไว้ก็ได้ ดังที่พูดว่า “วินัย
 ข้าราชการพลเรือน มีกำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วย
 ระเบียบข้าราชการพลเรือน” วินัย คำนี้ หมายถึง
 ข้อกำหนดบทวินัยที่บัญญัติไว้ หรือพูดว่า “ทำอย่างนั้น
 ผิดวินัย” “ทำอย่างนี้ไม่ผิดวินัย” ซึ่งหมายถึง ทำผิด
 ปทัสฐาน หรือไม่ผิดปทัสฐาน

คำว่า “วินัย” ใช้ในการเรียก พฤติกรรม คือ
 ใช้ในการเรียก BEHAVIOR ที่กระทำลงไปก็ได้ ดังที่พูด
 ว่า “การกระทำอย่างนั้น เป็นการกระทำที่มีวินัย”
 “การกระทำอย่างนี้เป็นการกระทำที่ไม่มีวินัย” วินัย คำนี้
 หมายถึง การทำตามปทัสฐานหรือการไม่ทำตามปทัสฐาน

คำว่า “วินัย” ในแผนภูมินี้ จึงมีอยู่ 2 ตัว
ตัวหนึ่ง เป็น “ปทัสถาน” อีกตัวหนึ่งเป็น “พฤติกรรม”

ข. ความสำคัญของวินัย

วินัย เป็นพลังในการประกอบกิจกรรม หรือ
ในการทำงาน มีแนวความคิดในวิชาแรงงานว่า ในการ
ทำงานของคนนั้น จะปลดปล่อยพลังงานในตัวคนออกมา
เป็นพลังงานทวิภาวะ (Duplex Energy) คือ

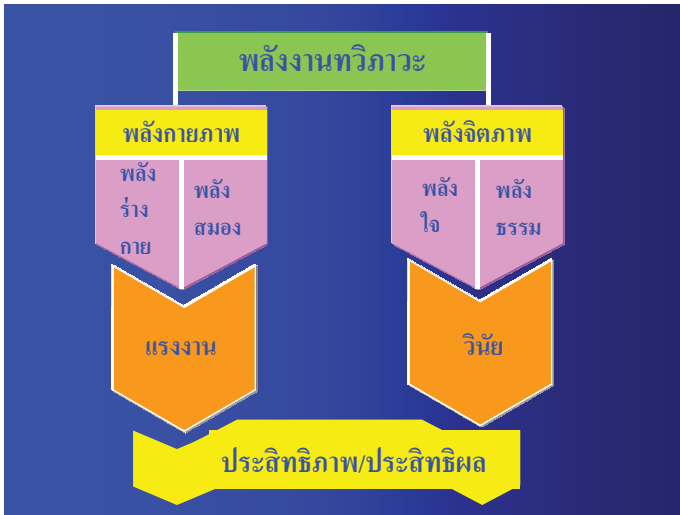
- พลังกายภาพ (Physical Energy)
- พลังจิตภาพ (Mental Energy)

พลังกายภาพ ปลดปล่อยออกมาเป็น
“แรงงาน” ซึ่งประกอบด้วย

- พลังร่างกาย
- พลังสมอง

พลังจิตภาพ ปลดปล่อยออกมาเป็น
“พฤติกรรม” ที่มีวินัยเป็นส่วนสำคัญ ซึ่งประกอบด้วย

- พลังใจ
- พลังธรรม

การทำงานของคนใดประกอบด้วยพลังกายภาพ
และพลังจิตภาพ ผสมกันดี จะทำให้การทำงานมี
ประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูง

การทำงานของคนใดหย่อนพลังด้านใดด้านหนึ่ง
แม้อีกด้านหนึ่งจะมีสักปานใด การทำงานนั้นจะไม่มี
ประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลเท่าที่ควร

ฉะนั้น วินัยจึงเป็นพลังส่วนหนึ่งที่จะทำให้
การทำงานมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูง

ค. จุดมุ่งหมายและขอบเขตของวินัย

(1) จุดมุ่งหมายของวินัย เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์
หลักของงาน เช่น

งานราชการ มีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อ

- ความสำเร็จบรรลุผลตามเป้าหมายของงาน
- ความเจริญของประเทศ
- ความมั่นคงของชาติ
- ความผาสุกของประชาชน

(2) ขอบเขตของวินัย วินัยมีขอบเขต

- เท่าที่กำหนดไว้ในข้อปฏิบัติ ถ้ามีข้อกำหนด
ไม่ปฏิบัติตามก็ผิด

- เท่าที่จะไม่ให้มีผลกระทบต่อการบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์หลักของงาน ในกรณีที่ข้อกำหนดไม่ชัดใ้ให้นำการบรรลุจุดประสงค์มาประกอบการพิจารณา

ปัญหา

(1) เหตุใดจึงกำหนดวินัยให้ข้าราชการละเว้นจากการประพฤติชั่ว เช่น กระทำผิดอาญา เมาสุรา ทำเรื่องเสียหาย ซึ่งไม่เกี่ยวกับวัตถุประสงค์หลักของงานราชการ

(2) ข้าราชการมีเมียน้อย เล่นการพนัน ผิดวินัยหรือไม่

(3) การอ้างศักดิ์ศรีของข้าราชการ เป็นวัตถุประสงค์หลักของราชการหรือไม่

ง. ความหมายของการรักษาวินัย

รักษา พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานให้ความหมายของคำว่า “รักษา” ไว้ 4 อย่าง คือ

- (1) ระวัง
- (2) ดูแล
- (3) ป้องกัน
- (4) เยียวยา

ปัญหา

การระวัง ดูแล ป้องกัน และเยียวยา เกี่ยวกับวินัย
ข้าราชการ ใครทำอะไร อย่างไร

สรุป

การรักษาวินัยข้าราชการ คือ

- (1) การที่ข้าราชการแต่ละคนระวังไม่กระทำผิดวินัย
- (2) การที่ผู้บังคับบัญชา องค์กร ผู้เกี่ยวข้องและ
สังคม ดูแล ส่งเสริมและพัฒนาให้ข้าราชการ
มีวินัย
- (3) การที่ผู้บังคับบัญชา องค์กร ผู้เกี่ยวข้องและ
สังคม ป้องกันมิให้ข้าราชการกระทำผิดวินัย
- (4) การที่ผู้บังคับบัญชาและผู้เกี่ยวข้อง เยียวยา โดย
ดำเนินการแก่ข้าราชการผู้กระทำผิดวินัย

3. แนวคิดหลักเกี่ยวกับการรักษาวินัย

3.1 วิธีการรักษาวินัย

(1) การรักษาวินัยโดยตัวข้าราชการเอง

- (ก) เรียนรู้และเข้าใจวินัย
ต้องมีการอบรม
- (ข) สำนึกในหน้าที่ที่จะต้องรักษา
วินัย ต้องสร้างจิตสำนึก
- (ค) ตระหนักในความสำคัญของ
วินัย ต้องกำชับ
- (ง) ปฏิบัติตามวินัย ต้องควบคุม

(2) การรักษาวินัยโดยผู้บังคับบัญชา

มีแนวคิดของนักวิชาการบางคน ดังนี้

- (ก) แนวคิดของ Douglas Mc Greger
เขียนไว้ในหนังสือชื่อ The Human Side of Enterprise
ว่า มีทฤษฎีในการเสริมสร้างและพัฒนาวินัยอยู่
2 ทฤษฎี คือ

• ทฤษฎี X

ตั้งอยู่บนสมมุติฐานว่า โดยพื้นฐานแล้วคนไม่ชอบทำงานและไม่อยากรับผิดชอบ จึงต้องบังคับให้คนทำงาน

ในการรักษาวินัย ต้องทำให้คนมีวินัยโดยการบังคับ

วิธีนี้ สุภาชิตไทย สอนว่า “มือหนึ่งถือเงิน มือหนึ่งถือหวาย”

สุภาชิตฝรั่ง สอนว่า “Carrot and Stick”

แนวความคิดนี้มุ่งในทางสร้างวินัยรายบุคคล (Individual Discipline)

● ทฤษฎี Y

ตั้งอยู่บนสมมุติฐานว่า โดยพื้นฐานแล้วคนจะสนุกกับงานได้เช่นเดียวกับการเล่น หรือการพักผ่อนหย่อนใจ ถ้ามีบรรยากาศเป็นที่พอใจ จึงสามารถควบคุมและสั่งการแก่ตัวเองในการทำงานได้ หากว่าได้รับการจูงใจอย่างถูกต้อง เช่น ทำกิจกรรมดี ๆ ร่วมกัน ดังนั้น ในการรักษาวินัย ต้องทำให้คนมีวินัยโดยการจูงใจ ให้อำนาจ
แนวความคิดนี้ จึงมุ่งในแนวทางสร้างวินัยหมู่
(Group Discipline)

(ข) แนวความคิดของ Paul Preston และ Thomas Zimmerer (เขียนไว้ในหนังสือ Management for Supervisors)

เห็นว่าผู้บังคับบัญชาต้องใช้ทั้งวิธีบังคับ และวิธีจูงใจ ทั้ง 2 วิธีประกอบกันในการรักษาวินัยพนักงาน

(ค) แนวความคิดของ James Black (เขียนไว้ในหนังสือ The Real Meaning of discipline) เห็นว่าวินัยเป็นผลผลิตของภาวะผู้นำ ปัญหาเกี่ยวกับวินัยในองค์กรจะมีอยู่บ่อย ๆ ที่สามารถค้นหาสาเหตุได้โดยตรงจากปัญหาความเป็นผู้นำ

แนวความคิดนี้ มุ่งในทางสร้างวินัยหมู่ (group Discipline) โดยใช้ภาวะผู้นำ (Leadership)

การรักษาวินัยโดยผู้บังคับบัญชาตามแนวความคิดต่าง ๆ ข้างต้น มีวิธีการดำเนินการดังนี้

- (ก) เสริมสร้างและพัฒนา
- (ข) ป้องกัน
- (ค) ควบคุม

(ก) เสริมสร้างและพัฒนา

กระทำได้โดยการที่ผู้บังคับบัญชาเองปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี การฝึกอบรม การสร้างขวัญและกำลังใจ การจูงใจ หรือการอื่นใดในอันที่จะเสริมสร้างและพัฒนาทัศนคติ จิตสำนึก และพฤติกรรมของผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาให้เป็นไปในทางที่มีวินัย

การรักษาวินัยโดยวิธีการเสริมสร้างและพัฒนานี้จะทำให้ข้าราชการมีวินัยในตัวเอง หรืออัตวินัย (Self - Discipline) โดยไม่ต้องบังคับให้อยู่ในกรอบของวินัย

(ข) การป้องกัน

กระทำได้โดยการเอาใจใส่สังเกตการณ์ และขจัดเหตุที่อาจก่อให้เกิดการกระทำผิดวินัย

การรักษาวินัยโดยวิธีป้องกันนี้ จะทำให้ข้าราชการไม่กระทำผิดวินัยเพราะมีเหตุชักนำ

(ค) การควบคุม

การกระทำโดยการดูแลระมัดระวังมิให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชากระทำผิดวินัย เมื่อมีผู้กระทำผิดวินัยก็ต้องดำเนินการทางวินัย โดยสืบสวน สอบสวน พิจารณาความผิด และตักเตือน หรือลงโทษ เมื่อมีการกระทำผิด

(3) การรักษาวินัยโดยองค์กร

มีแนวทางการดำเนินการดังนี้

- (ก) กำหนดนโยบาย
- (ข) ออกระเบียบและกฎเกณฑ์
- (ค) ส่งเสริมและสนับสนุน
- (ง) กำชับ
- (จ) ควบคุม

3.2 ปัจจัยส่งเสริมวินัย

วินัย

ควรทราบไว้เพื่อประโยชน์ในการเสริมสร้าง

ปัจจัยส่งเสริมวินัย มีดังนี้

- (1) ชำญ
- (2) กำลังใจ
- (3) ค่านิยม
- (4) คุณธรรม

(1) **ขวัญ(Morale)**

ขวัญเป็นพลังให้เกิดทัศนคติและพฤติกรรมของผู้ปฏิบัติงานที่จะปฏิบัติงานให้ดีที่สุด

ขวัญจึงเป็นปัจจัยอย่างหนึ่งที่ส่งเสริมจรรยาและวินัยในการทำงาน

จึงต้องมีการเสริมสร้างขวัญด้วยวิธีการดังต่อไปนี้

(ก) รับขวัญ

ขวัญ อยู่ ที่ การ ที่ ผู้ ปฏิบัติ งาน มี ความ รู้ สึก ว่า เขา ได้ รับ การ เอา ใจ ใส่ เป็น ส่วน ตัว ไม่ ใ ช้ ถูก ปล่ อย ให้ ทำงาน กัน ไป วัน หนึ่ง ๆ เหมือน เครื่อง จักร จึง ต้อง มี การ รับ ขวัญ คน ที่ เข้า ทำงาน ใหม่ ด้วย การ ให้ พบ ผู้ บริหาร ให้ การ ต้อนรับ ทำ การ ปฐมนิเทศ เพื่อ ครอบ ใ ห้ เป็น คน ของ หน้ อย เป็น ต้น สำหรับ คน ที่ ทำงาน อยู่ แล้ว ก็ จะ ต้อง ได้ พบ ปะ ผู้ ใหญ่ เพื่อ ถาม ใ ถ้ และ ปรับ ทุก ุ ช์ ตลอด จน รับ ฟัง ปัญ ุ หา และ ช่วย แก้ ปัญ ุ หา หรือ แสดง ความ เมต ตา กรุณา กัน บ้าง ทั้ง นี้ เป็น การ สร้าง ขวัญ ราย บุคคล (Individual Morale)

(ข) ปลอบขวัญ

คน ที่ ประสบ ปัญ ุ หา ชีวิต หรือ ชะ ตา กรรม ย่อม เสีย ขวัญ ต้อง คอย ถาม ใ ถ้ ปลอบ ใจ แสดง ความ เสีย ใจ และ หา ทาง แก้ ไข บ้าง เป็น การ สร้าง ขวัญ ราย บุคคล (Individual Morale)

(ค) ทำขวัญ

เมื่อพนักงานได้รับความสูญเสีย หรือเสียหาย เนื่องจากการทำงานตามหน้าที่ จะต้องทำขวัญด้วยการให้ ประโยชน์ชดเชยแก่เขาหรือทายาทบ้างเป็นการสร้างขวัญ โดยทั่วไป

(ง) บำรุงขวัญ

คนทำงานอาจกังวลในเรื่องความมั่นคงความปลอดภัย ความเป็นธรรม จึงต้องคอยบำรุงขวัญด้วยการทำให้เขารู้สึกว่า จะมีความมั่นคงความปลอดภัย และ ได้รับความเป็นธรรมโดยทั่วกัน เป็นการสร้างขวัญหมู่ (Group Morale)

(2) **กำลังใจ (Will to Work)**

กำลังใจเป็นพลังส่งเสริมให้คนทำงานอย่างทุ่มเท กำลังใจจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งเสริมจรรยาและวินัยในการทำงาน กำลังใจมาจากแรงดึงและแรงดัน

แรงดึง เกิดจาก

- ความต้องการ
- ศรัทธา

แรงดัน เกิดจาก

- ความจำเป็น
- ความกลัว

ดังนั้น จะต้องทำการสร้างกำลังใจของคนทำงาน โดย

ก. สร้างแรงดึง ด้วยการ

(ก) สนองความต้องการ

- ทางความมั่นคง
- ทางความปลอดภัย
- ทางความเป็นธรรม
- ทางความก้าวหน้า
- ทางการยอมรับนับถือ
- ทางเกียรติยศ ชื่อเสียง

(ข) สร้างศรัทธา

- ในงาน
- ในหน่วยงาน
- ในผู้บังคับบัญชา
- ในผู้ร่วมงาน
- ในสภาพแวดล้อม

ข. สร้างแรงดัน ด้วยการ

(ก) สร้างเงื่อนไขให้จำเป็น

- ผูกมัดด้วยคำมั่นสัญญา
- ผูกมัดด้วยเครื่องยังชีพ(เช่น

สวัสดิการด้านต่าง ๆ)

(ข) สร้างเงื่อนไขให้กลับ

- กลับผลร้าย(เช่น ให้สาบานตน)
- กลับผู้รับรอง (เช่น ให้มีผู้ใหญ่

รับรอง)

(3) ค่านิยม (Value)

ค่านิยม เป็นพลังผลักดันให้คนร่วมกันทำงานเพื่อให้ได้ผลดี ค่านิยม จึงเป็นปัจจัยอย่างหนึ่งที่ส่งเสริมจรรยาและวินัย

รูปแบบของค่านิยมที่อาจใช้เป็นปัจจัยส่งเสริมจรรยาและวินัยได้ เช่น

ก. มาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรม ตามแต่จะกำหนดไว้ เช่น ที่กำหนดตามแนวทางของค่านิยมสร้างสรรค์ (Core Value) 5 ประการ หรือจรรยาวิชาชีพ (Professional Ethitcs) เป็นต้น

ข. ปณิธาน (Dedication) ตามแต่จะตั้งขึ้น เช่น ตั้งปณิธานว่าจะทำให้ดีที่สุดเพื่อให้เป็นหน่วยงานตัวอย่าง

ค.อุดมคติ (Ideal) ตามแต่จะกำหนดขึ้นเช่น ทำเพื่อชาติ

โดยที่ค่านิยมเป็นพลังผลักดันให้คนทำงานให้ดีและเป็นปัจจัยส่งเสริมจรรยาและวินัย จึงควรมีการสร้างค่านิยมเพื่อให้พนักงานยึดถือร่วมกันในการปฏิบัติงาน

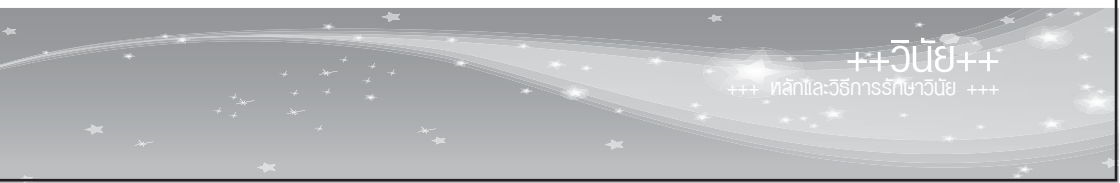
(4) คุณธรรม (Virtue)

คุณธรรมบางประการจะส่งเสริมวินัยข้าราชการบางข้อ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

คุณธรรม	ส่งเสริมวินัยในข้อที่ว่าด้วย
ความซื่อสัตย์สุจริต	- ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต - ไม่รายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชา
ความเที่ยงธรรม	- ปฏิบัติหน้าที่โดยเที่ยงธรรม
ความรับผิดชอบ	- ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่

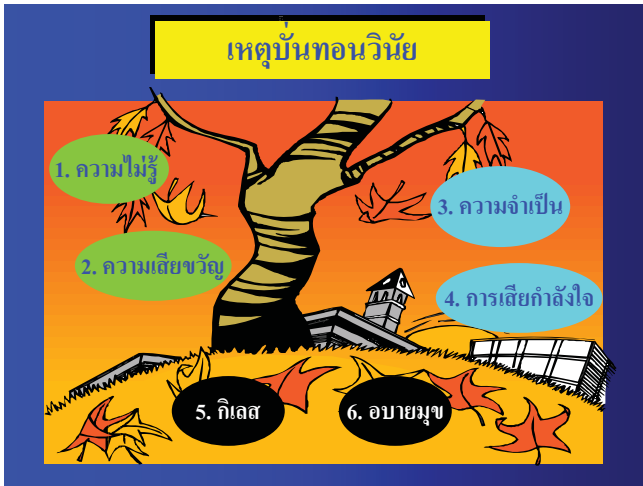
คุณธรรม	ส่งเสริมวินัยในข้อที่ว่าด้วย
ความรอบคอบ	- ไม่ประมาทเดินเล่อในการปฏิบัติหน้าที่
ความสำนึกในหน้าที่	- ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ - อุทิศเวลาให้แก่ราชการ - ต้อนรับและให้การสงเคราะห์แก่ประชาชน
ความอดุสาหะ	- ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความอดุสาหะ

คุณธรรม	ส่งเสริมวินัยในข้อที่ว่าด้วย
ความร่วมมือ ร่วมใจ	- ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา - รักษาความสามัคคีระหว่างข้าราชการ - ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในหน้าที่ราชการ
ความละเอียด	- ไม่กระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติก้าว - รักษาเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการ
ความเป็นระเบียบ	- ปฏิบัติตามระเบียบและแบบธรรมเนียม ของทางราชการ

3.3 เหตุบันทอนวินัย

ควรทราบไว้เพื่อประโยชน์ในการป้องกันการกระทำผิดวินัย

(1) ความรู้

คือไม่รู้ในสิ่งที่ควรจะรู้ เช่น

- ไม่รู้ระเบียบแบบแผน จึงทำผิด

ระเบียบ

- นี้กว่าเป็นเรื่องปกติธรรมดาที่ใคร่ทำกัน

จึงได้ทำผิด เช่น เล่นการพนัน เสพสุรา

(2) การเสียขวัญ เพราะ

- รู้สึกว่าจะไม่ได้รับความสนใจ
- รู้สึกว่าจะไม่มั่นคง
- รู้สึกว่าจะไม่ปลอดภัย
- รู้สึกว่าจะไม่ได้รับความเป็นธรรม

(3) การเสียกำลังใจ เพราะ

- ไม่ได้รับการยอมรับ
- ไม่ได้รับความจริงใจ
- ไม่ได้รับผลตอบแทน
- ไม่ได้รับความเป็นธรรม

(4) ความจำเป็น เพราะ

- ถูกล่อลวง
- ถูกข่มขู่
- ถูกบังคับ
- ชัดสน
- ตอบแทนบุญคุณ

(5) กิเลส

- ความอยาก
- ความเห่อ
- ความประมาท
- ความว้าเหว่
- ความเหงา
- ความคับใจ

(6) อบายมุข คือหนทางแห่งความเสื่อมความ
ฉิบหาย เช่น

- เล่นการพนัน
- เที่ยวในถิ่นหรือเวลาอโคจร
- มัวเมาในกามารมณ์
- คบคนชั่วเป็นมิตร

3.4 เครื่องควบคุมวินัย

ควรทราบไว้เพื่อประโยชน์ในการ
ดำเนินการทางวินัยแก่ผู้กระทำผิดวินัย เครื่องควบคุม
วินัย มีดังนี้

- ข้อกำหนด
ได้แก่ บทวินัยที่บัญญัติเป็นข้อห้าม
และข้อปฏิบัติไว้
- ผู้ควบคุม
ได้แก่ ผู้บังคับบัญชาและองค์กรต่างๆ
เช่น ค.ร.ม. ก.พ. อ.ก.พ.
- มาตรการบังคับ
ได้แก่ การว่ากล่าวตักเตือน
การลงโทษ การให้ออก

3.5 หลักที่พึงยึดถือในการใช้มาตรการบังคับ

มีหลักที่พึงยึดถือดังนี้

❖ ความยุติธรรม

ต้องมีการสอบสวน พิจารณา และให้
สิทธิอุทธรณ์

❖ ความเป็นธรรม

ต้องให้ได้ข้อเท็จจริงโดยครบถ้วนและให้ได้
ระดับมาตรฐานเสมอหน้า

❖ ความฉับพลัน

ต้องให้รวดเร็วใกล้ชิดกับเหตุ

❖ นิติธรรม

ต้องมีข้อกำหนดให้ทำหรือห้ามไม่ให้ทำ

❖ มโนธรรม

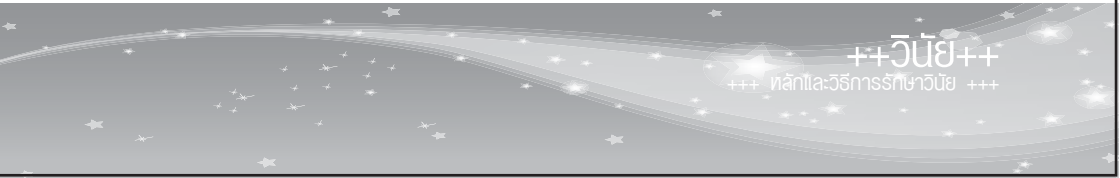
ต้องคำนึงถึงความที่ควรจะเป็น

3.6 จุดมุ่งหมายของมาตรการบังคับ

การลงโทษไม่ใช่เพื่อตอบโต้แบบตาต่อตา ฟันต่อฟัน ไม่ใช่เพื่อแก้แค้นโดยโทสะจริต แต่เพื่อ

- ✚ รักษาความศักดิ์สิทธิ์ของวินัย
- ✚ รักษามาตรฐานความประพฤติและสมรรถภาพของข้าราชการ
- ✚ รักษาชื่อเสียงของทางราชการและความเชื่อมั่นของประชาชนต่อทางราชการ
- ✚ จูงใจให้ข้าราชการประพฤติดี

ดังนั้น การลงโทษ มิใช่ลงโทษแล้ว
ปล่อยไปเลย แต่ต้องชี้แจงให้ผู้ถูกลงโทษ
ได้สำนึกในการกระทำผิด และให้โอกาส
ปรับปรุงตนเอง ถ้ายังอยู่ในราชการต่อไป

ວ່າ

วิธีการ

รักษาวินัยข้าราชการพลเรือน

หลักการและเหตุผล

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 บัญญัติให้ข้าราชการพลเรือนรักษาวินัย โดยกระทำการตามข้อปฏิบัติ และไม่ฝ่าฝืนข้อห้ามตามที่กำหนดไว้ เพื่อให้ข้าราชการพลเรือนเป็นคนดี เป็นที่เชื่อถือศรัทธาของประชาชน และปฏิบัติราชการอย่างมีคุณภาพและคุณธรรม ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ ความมีประสิทธิภาพและความคุ้มค่า

การที่จะให้ข้าราชการพลเรือนรักษาวินัยโดยเคร่งครัด ต้องมีผู้ดำเนินการตามกระบวนการที่เหมาะสม

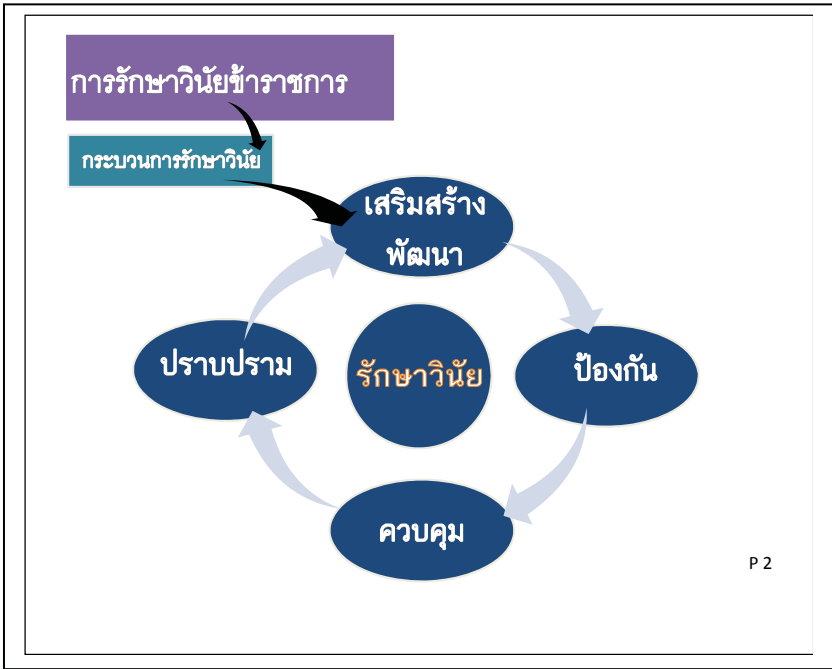
แนวทางดำเนินการ

การดำเนินการให้ข้าราชการพลเรือนมีวินัย พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 บัญญัติให้ดำเนินการตามกระบวนการ ดังต่อไปนี้

1. เสริมสร้างและพัฒนาให้ข้าราชการมีวินัย
2. ป้องกันมิให้ข้าราชการกระทำผิดวินัย
3. ควบคุมให้ข้าราชการรักษาวินัย
4. ปราบปรามข้าราชการที่กระทำผิดวินัย

การดำเนินการให้ข้าราชการพลเรือนเป็นคนดีมีวินัย ดำเนินการพร้อมกันทั้ง 4 กระบวนการ โดยบูรณาการ ประสานกันเป็นวงจร ดังแผนภูมิตี้นี้

แผนภูมิ การรักษาวินัยข้าราชการ

ผู้ดำเนินการ

การดำเนินการเพื่อรักษาวินัยข้าราชการพลเรือนตาม
กระบวนการดังกล่าวข้างต้น กระทำโดยหลายองค์กร คือ

1. โดยคณะรัฐมนตรี

คณะรัฐมนตรีเป็นผู้กำหนดนโยบายให้ข้าราชการมี
วินัยตามที่แถลงต่อรัฐสภา และกำชับกดดันให้ส่วนราชการ
และผู้บังคับบัญชาเสริมสร้างและพัฒนาให้ข้าราชการมีวินัย
ป้องกันมิให้ข้าราชการกระทำผิดวินัย ควบคุมดูแลให้
ข้าราชการรักษาวินัย และปราบปรามข้าราชการที่กระทำผิด
วินัย

2. โดยคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม การทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.)

ป.ป.ช. เป็นองค์กรตามพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ทำหน้าที่ป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ
ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งรวมทั้งข้าราชการพลเรือนด้วย

3. โดยคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม การทุจริตภาครัฐ (ป.ป.ท.)

ป.ป.ท. เป็นองค์กรตามพระราชบัญญัติมาตรการ
ของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.
2551 ทำหน้าที่ป้องกันและปราบปรามการทุจริตและ
ประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ยกเว้นผู้ดำรงตำแหน่ง
ผู้บริหารระดับสูง ซึ่งเป็นหน้าที่ของ ป.ป.ช.

4. โดยคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.)

ก.พ.ร. เป็นองค์กรตามพระราชบัญญัติระเบียบ
บริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 ทำหน้าที่
เสนอแนะและให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรี เกี่ยวกับ
มาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมของข้าราชการ โดยจะ

เสนอแนะให้มีการกำหนดเป้าหมาย ยุทธศาสตร์และมาตรการ
 ก็ได้และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย และ
 ให้ส่วนราชการและข้าราชการดำเนินการตามพระราชกฤษฎีกา
 ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี
 พ.ศ. 2546

5. โดยคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.)

ก.พ. เป็นองค์กรตามพระราชบัญญัติระเบียบ
 ข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 ทำหน้าที่อำนวยความสะดวกให้มีการ
 เสริมสร้างและพัฒนาให้ข้าราชการพลเรือนมีวินัย อำนาจการ
 ให้มีการป้องกันมิให้ข้าราชการกระทำผิดวินัย อำนาจการให้มี
 การควบคุมให้ข้าราชการรักษาวินัย และอำนาจการให้มีการ
 ปรามปรามโดยดำเนินการทางวินัยแก่ผู้กระทำผิดวินัย ซึ่ง
 ดำเนินการตามหน้าที่ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบ
 ข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 ดังนี้

(1) เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับแนวทาง
 รักษาวินัยของข้าราชการ มาตรา 8 (1)

(2) กำหนดหลักเกณฑ์วิธีการและมาตรฐานในการรักษาวินัยของข้าราชการ มาตรา 8 (3) และ (5)

(3) วางแนวทางปฏิบัติในการรักษาวินัยของข้าราชการ มาตรา 8 (5)

(4) ให้คำแนะนำแก่ส่วนราชการและผู้บังคับบัญชาในการรักษาวินัยของข้าราชการในสังกัด มาตรา 8 (5)

(5) กำกับดูแลให้ผู้บังคับบัญชารักษาวินัยของข้าราชการในบังคับบัญชา มาตรา 8 (7)

(6) ตรวจสอบการรักษาวินัยของข้าราชการ มาตรา 8 (7) มาตรา 9 มาตรา 103 มาตรา 104

(7) ติดตามประเมินผลการรักษาวินัยของข้าราชการ มาตรา 8 (7)

**6. โดยอนุกรรมการข้าราชการพลเรือน (อ.ก.พ.)
ของส่วนราชการ**

อ.ก.พ. ของส่วนราชการ เป็นองค์กรตาม พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 มี อ.ก.พ.กระทรวง อ.ก.พ.กรม และ อ.ก.พ.จังหวัด มีอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 โดยพิจารณาเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการตามมาตรา 16 (3) มาตรา 18 (3) มาตรา 20 (2)

สำหรับ อ.ก.พ.กระทรวง มีหน้าที่ตรวจสอบการดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการของ อ.ก.พ. กรม อ.ก.พ. จังหวัด และผู้บังคับบัญชา เพื่อรักษาความเป็นธรรมและมาตรฐานด้วย (มาตรา 103)

7. โดยผู้บังคับบัญชา

ผู้บังคับบัญชาทุกระดับมีหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 ดังนี้

(1) เสริมสร้างและพัฒนาให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามีวินัย และป้องกันมิให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชากระทำผิดวินัย ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.พ. กำหนด (มาตรา 87)

(2) ปฏิบัติตนต่อผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาอย่างมีคุณธรรมและเที่ยงธรรม และเสริมสร้างแรงจูงใจให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาดำรงตนเป็นข้าราชการที่ดี (มาตรา 73)

(3) ให้บำเหน็จความชอบแก่ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาที่ประพฤติตนดีอยู่ในจรรยา และระเบียบวินัยเพื่อส่งเสริมให้ข้าราชการมีวินัย (มาตรา 74)

(4) กำกับดูแลให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชารักษาวินัย และดำเนินการทางวินัยแก่ผู้กระทำผิดวินัย (มาตรา 90)

8. โดยคณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรม (ก.พ.ค.)

ก.พ.ค. มีอำนาจหน้าที่รักษาระบบคุณธรรมตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 มาตรา 31 และมาตรา 126 ดังนี้

(1) เสนอแนะต่อ ก.พ. เพื่อให้ ก.พ. ดำเนินการจัดให้มี หรือปรับปรุงนโยบายการบริหารทรัพยากรบุคคลในส่วนที่เกี่ยวกับการพิทักษ์ระบบคุณธรรม

(2) พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์การถูกลงโทษทางวินัยของข้าราชการพลเรือนเพื่อรักษาความเป็นธรรม

(3) พิจารณาและแจ้งให้หน่วยงานหรือผู้ออกกฎ ระเบียบ หรือคำสั่งที่ใช้บังคับเป็นการทั่วไป แก้ไข หรือยกเลิก กฎ ระเบียบ หรือคำสั่งที่ไม่สอดคล้องกับระบบคุณธรรม

9. โดยสำนักงาน ก.พ.

สำนักงาน ก.พ. มีหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 มาตรา 13 ในส่วนที่เกี่ยวกับการรักษาวินัยของข้าราชการพลเรือน ดังนี้

(1) พัฒนา ส่งเสริม วิเคราะห์ วิจัยเกี่ยวกับนโยบาย ยุทธศาสตร์ ระบบ หลักเกณฑ์ วิธีการ และมาตรฐาน

ด้านการบริหารทรัพยากรบุคคลของข้าราชการพลเรือน
มาตรา 13 (3)

(2) เสนอแนะ และให้คำปรึกษาแก่กระทรวง
กรม เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ วิธีการ และแนวทางการบริหาร
ทรัพยากรบุคคลภาครัฐ มาตรา 13 (2)

(3) ติดตามและประเมินผลการบริหาร
ทรัพยากรบุคคลของข้าราชการพลเรือน มาตรา 13 (4)

10. โดยศูนย์อำนวยการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ ซึ่งนายกรัฐมนตรีตั้งขึ้นเพื่อทำหน้าที่

(1) กำหนดแนวทางและแผนปฏิบัติการในการ
ป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตในภาครัฐ

(2) อำนวยการและประสานการปฏิบัติ เร่งรัด
ติดตาม กำกับดูแล ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินการ
ของส่วนราชการในการแก้ไขปัญหาการทุจริตในภาครัฐ

(3) รับเรื่องร้องเรียนจากประชาชนเกี่ยวกับการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐมาตรวจสอบแก้ไขปัญหาตามคำร้องเรียน

วิธีดำเนินการ

1. วิธีดำเนินการเสริมสร้างและพัฒนาให้ข้าราชการมีวินัย

การเสริมสร้างและพัฒนาให้ข้าราชการพลเรือนมีวินัยดำเนินการดังนี้

1.1 พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 บัญญัติไว้ดังนี้

(1) มาตรา 72 บัญญัติว่า

“ให้ส่วนราชการมีหน้าที่ดำเนินการให้มีการเพิ่มพูนประสิทธิภาพและเสริมสร้างแรงจูงใจแก่ข้าราชการพลเรือนสามัญ เพื่อให้ข้าราชการพลเรือนสามัญมีคุณภาพ คุณธรรม จริยธรรม คุณภาพชีวิต มีขวัญและกำลังใจ

ในการปฏิบัติราชการให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.พ. กำหนด

ในกรณีที่เห็นสมควร และเพื่อการประหยัด สำนักงาน ก.พ. จะจัดให้มีการเพิ่มพูนประสิทธิภาพ และเสริมสร้างแรงจูงใจแทนส่วนราชการตามวรรคหนึ่งก็ได้”

(2) มาตรา 73 บัญญัติว่า

“ผู้บังคับบัญชาต้องปฏิบัติตนต่อผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาอย่างมีคุณธรรมและเที่ยงธรรมและเสริมสร้างแรงจูงใจให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาดำรงตนเป็นข้าราชการที่ดี”

(3) มาตรา 87 บัญญัติว่า

“ให้ผู้บังคับบัญชามีหน้าที่เสริมสร้างและพัฒนาให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามีวินัยและป้องกันมิให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชากระทำความผิดวินัย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.พ. กำหนด”

1.2 ก.พ.กำหนดมาตรฐานทางจริยธรรมขึ้น
 เป็น “ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน” ตามมาตรา 279 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 และ มาตรา 72 ของพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 เพื่อให้ข้าราชการสำนึกถึงซึ่งและเที่ยงธรรมในหน้าที่ ผดุงเกียรติและศักดิ์ศรีข้าราชการ ควรแก่ความไว้วางใจและเชื่อมั่นของประชาชน และดำรงตน ตั้งมั่นเป็นแบบอย่างที่ดีงาม โดยกำหนดให้มีข้อห้ามและข้อปฏิบัติทางจริยธรรม องค์กรคุ้มครองจริยธรรม คณะกรรมการจริยธรรม ประจำส่วนราชการและกลุ่มงาน คุ้มครองจริยธรรม ในแต่ละส่วนราชการทำหน้าที่ ควบคุม กำกับ ส่งเสริม สอดส่องให้มีการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและเผยแพร่ ปลุกฝัง ส่งเสริมจริยธรรม

1.3 ก.พ.กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการ
เสริมสร้างและพัฒนาให้ข้าราชการมีวินัยตามมาตรา 87

หลักเกณฑ์และวิธีการเสริมสร้างและพัฒนา
ให้ข้าราชการมีวินัย ก.พ.กำหนดให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการ
เสริมสร้างและพัฒนาให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามีวินัย ตาม
หนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร 1011/ว 43 ลงวันที่ 30
กันยายน 2553 มีสาระสำคัญโดยสรุป ดังนี้

(1) ให้หัวหน้าส่วนราชการระดับกรมและ
ผู้ว่าราชการจังหวัดกำหนด เรื่องการเสริมสร้างและพัฒนาให้
ข้าราชการมีวินัยและป้องกันมิให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชากระทำ
ผิดวินัยไว้ในยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาข้าราชการของส่วน
ราชการและให้มีการกำหนดเป้าหมาย กำกับดูแล ส่งเสริม
สนับสนุน และติดตามผลการดำเนินการสร้างและพัฒนาให้ผู้
อยู่ใต้บังคับบัญชามีวินัย กับให้จัดประชุมร่วมกันระหว่าง
ผู้บังคับบัญชากับผู้แทนข้าราชการในสังกัด เพื่อกำหนด
แนวทางเสริมสร้างและพัฒนาให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามีวินัย
และป้องกันมิให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชากระทำผิดวินัย ตลอดจน
กำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาให้มีพฤติกรรมในการ

เป็นผู้นำต้นแบบที่ดี และกำกับดูแลให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา ปฏิบัติตามระเบียบวินัย

(2) ให้ผู้บังคับบัญชาทุกระดับเสริมสร้าง และพัฒนาให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามีวินัยและป้องกันมิให้ผู้อยู่ ใต้บังคับบัญชากระทำผิดวินัยด้วยวิธีการที่เหมาะสม

1.4 ก.พ. โดย อ.ก.พ.วิสามัญ เกี่ยวกับวินัย และการออกจากราชการซึ่งได้รับมอบหมายให้ทำการแทน ก.พ.ให้คำแนะนำและวางแนวทางปฏิบัติในการรักษาวินัย ข้าราชการแก่ผู้บังคับบัญชาตามมาตรา 8 (5)

คำแนะนำและแนวทางปฏิบัติดังกล่าวได้ จัดทำเป็น “คู่มือผู้บังคับบัญชาในการรักษาวินัยของผู้อยู่ใต้ บังคับบัญชา” ส่งให้ผู้บังคับบัญชาทุกระดับของทุกส่วน ราชการใช้เป็นแนวทางปฏิบัติ

ในหนังสือ “คู่มือผู้บังคับบัญชาในการ รักษาวินัยของผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา” กำหนดหน้าที่และความ

รับผิดชอบของผู้บังคับบัญชาในการรักษาวินัยของผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา ให้ดำเนินการให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามีวินัย โดยดำเนินการทั้งในทางจูงใจ และในทางบังคับ ตามบทบาท ดังนี้

**บทบาทที่ 1 ผู้บังคับบัญชารักษาวินัย
ของตนเอง**

**บทบาทที่ 2 ปฏิบัติตนต่อผู้อยู่ใต้บังคับ
บัญชาอย่างมีคุณธรรมและเที่ยงธรรม และเสริมสร้าง
แรงจูงใจให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาดำรงตนเป็นข้าราชการที่ดี**

**บทบาทที่ 3 เสริมสร้างและพัฒนาให้
ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามีวินัย และป้องกันมิให้ผู้อยู่ใต้บังคับ
บัญชากระทำผิดวินัย**

**บทบาทที่ 4 ดำเนินการทางวินัยแก่
ข้าราชการผู้กระทำผิดวินัย**

สาระสำคัญของบทบาทต่าง ๆ ของ
ผู้บังคับบัญชาในหนังสือคู่มือดังกล่าว สรุปได้ดังแผนภูมิ
แนบท้าย

1.5 สำนักงาน ก.พ. ให้คำแนะนำแก่
ผู้บังคับบัญชาในการรักษาวินัยของผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา
ตามมาตรา 13 โดยดำเนินการดังต่อไปนี้

(1) ให้ความรู้แก่ผู้ที่จะได้รับแต่งตั้งให้
ดำรงตำแหน่งระดับบริหาร เกี่ยวกับบทบาทของ
ผู้บังคับบัญชาในการรักษาวินัยของผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา
โดยสอดแทรกไว้ในหลักสูตรการพัฒนานักบริหาร (นบส.)

(2) ให้ความรู้แก่ผู้บังคับบัญชา เกี่ยวกับ
บทบาทของผู้บังคับบัญชา ในการรักษาวินัยของผู้อยู่ใต้บังคับ
บัญชา โดยสอดแทรกในการสัมมนาหรือฝึกอบรม
ผู้บังคับบัญชาในโอกาสต่าง ๆ

(3) ให้ความรู้แก่หน่วยงานการเจ้าหน้าที่ของส่วนราชการต่าง ๆ เกี่ยวกับการพัฒนาให้ข้าราชการที่เข้ารับราชการใหม่รู้ระเบียบแบบแผนของทางราชการและเป็นข้าราชการที่ดี มีวินัยตามมาตรา 59 และ มาตรา 73

(4) จัดทำ e - learning เรื่อง “บทบาทของผู้บังคับบัญชาในการรักษาวินัยของผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา” เพื่อให้ผู้บังคับบัญชาศึกษาด้วยตนเองได้

1.6 สำนักงาน ก.พ. กำกับดูแลการรักษาวินัยของข้าราชการ ตามมาตรา 13 โดย

(1) ติดตามดูแล การปฏิบัติ ของผู้บังคับบัญชาในการรักษาวินัยของผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา

(2) วิเคราะห์วิจัยและติดตามประเมินผลการรักษาวินัยของข้าราชการพลเรือน

(3) เสนอ อ.ก.พ.วิสามัญเกี่ยวกับวินัยและการออกจากราชการ ตามมาตรา 13 (1) เพื่อพิจารณาหาทางเสริมสร้างและพัฒนาให้ข้าราชการมีวินัยดียิ่งขึ้น

1.7 ก.พ.ร. ดำเนินการเสริมสร้างและพัฒนาให้ข้าราชการมีวินัย โดยเสนอแนะและให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐรวมทั้งข้าราชการพลเรือนและให้ส่วนราชการและข้าราชการดำเนินการตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546

1.8 ผู้บังคับบัญชาทุกระดับในส่วนราชการ ดำเนินการเสริมสร้างและพัฒนาให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามีวินัยตามมาตรา 87 โดยดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.พ. กำหนดในหนังสือสำนักงาน ก.พ.ที่ นร 1011/ว 43 ลงวันที่ 30 กันยายน 2553 และ “คู่มือผู้บังคับบัญชาในการรักษาวินัยของผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา” ที่สำนักงาน ก.พ. ส่งให้

2. วิธีดำเนินการป้องกันมิให้ข้าราชการกระทำผิดวินัย

การป้องกันมิให้ข้าราชการพลเรือนกระทำผิดวินัย
ดำเนินการดังนี้

2.1 พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน
พ.ศ. 2551 บัญญัติไว้ ดังนี้

“มาตรา 87 ให้ผู้บังคับบัญชาที่มีหน้าที่
เสริมสร้างและพัฒนาให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามีวินัยและป้องกัน
มิให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชากระทำผิดวินัย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์
และวิธีการที่ ก.พ. กำหนด”

2.2 ก.พ. กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการป้องกัน
มิให้ข้าราชการกระทำผิดวินัย ตามมาตรา 87 ตามหนังสือ
สำนักงาน ก.พ. ที่ นร 1011/ว 43 ลงวันที่ 30 กันยายน
2553 มีสาระสำคัญดังที่ได้สรุปไว้ใน 1.3

2.3 ก.พ. โดย อ.ก.พ.วิสามัญเกี่ยวกับวินัยและ
การออกจากราชการซึ่งได้รับมอบหมายให้ทำการแทน

ก.พ. ให้คำแนะนำและวางแนวทางปฏิบัติในการป้องกันมิให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชากระทำผิดวินัยแก่ผู้บังคับบัญชา ตามมาตรา 8 (5) โดยจัดทำ “คู่มือผู้บังคับบัญชาในการรักษาวินัยของผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา” ส่งให้ผู้บังคับบัญชาทุกระดับของทุกส่วนราชการ มีสาระสำคัญเกี่ยวกับการป้องกันมิให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชากระทำผิดวินัยดังที่ได้สรุปไว้ใน 1.4

2.4 สำนักงาน ก.พ. ให้คำแนะนำแก่ผู้บังคับบัญชาในการป้องกันมิให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชากระทำผิดวินัย ตามมาตรา 13 โดยดำเนินการตามวิธีการที่ระบุไว้ใน 1.5

2.5 สำนักงาน ก.พ. กำกับดูแลการรักษาวินัยของข้าราชการ ตามมาตรา 13 โดยดำเนินการตามวิธีการที่ระบุไว้ใน 1.6

2.6 ป.ป.ช. ดำเนินการป้องกันมิให้ข้าราชการกระทำผิดวินัย กรณีทุจริตและประพฤติมิชอบ เช่น

(1) ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ดำรงตำแหน่งตามที่กำหนด ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตนตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนด

(2) เสนอมาตรการ ความเห็น และข้อเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรี รัฐสภา ศาลหรือคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน เพื่อให้มีการปรับปรุงการปฏิบัติราชการหรือวางแผนงานโครงการของส่วนราชการ เพื่อป้องกันการทุจริตต่อหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

(3) ดำเนินการเพื่อป้องกันการทุจริตและเสริมสร้างทัศนคติและค่านิยมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริตของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

(4) ดำเนินการให้ประชาชน หรือกลุ่มบุคคลมีส่วนร่วมในการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

2.7 ป.ป.ท. ดำเนินการป้องกันมิให้ ข้าราชการกระทำผิดวินัย กรณีทุจริตและประพฤติมิชอบ โดย

(1) เสนอนโยบาย มาตรการและ
แผนพัฒนาการป้องกันการทุจริตในภาครัฐต่อคณะรัฐมนตรี

(2) เสนอแนะและให้คำปรึกษาแก่
คณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ
หรือมาตรการต่าง ๆ เพื่อป้องกันการทุจริตในภาครัฐ

(3) เสนอแนะต่อคณะกรรมการป้องกัน
และปราบปรามการทุจริตแห่งชาติในการกำหนดตำแหน่งของ
เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและ
หนี้สิน

2.8 ศูนย์อำนวยการต่อต้านการทุจริต
แห่งชาติ ซึ่งนายกรัฐมนตรีตั้งขึ้นทำหน้าที่เป็นองค์กร
อำนวยการระดับชาติ โดยให้สำนักงานคณะกรรมการป้องกัน

และปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐ
สนับสนุนภารกิจของคณะกรรมการคณะนี้ เพื่อทำหน้าที่

(1) กำหนดแนวทาง และแผนปฏิบัติใน
การป้องกันและแก้ไขปัญหาคอร์รัปชันและประพฤติมิชอบใน
ภาครัฐ

(2) อำนวยการและประสานการปฏิบัติ
เร่งรัด ติดตาม กำกับดูแล ตรวจสอบและประเมินผลการ
ดำเนินการของส่วนราชการในการแก้ไขปัญหาคอร์รัปชันและ
ประพฤติมิชอบในภาครัฐ

(3) รับเรื่องร้องเรียนจากประชาชน
เกี่ยวกับการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐมาตรวจสอบ
แก้ไขปัญหาตามคำร้องเรียน

**2.9 ผู้บังคับบัญชาทุกระดับในทุกส่วน
ราชการดำเนินการป้องกัน มิให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา
กระทำความผิดวินัยตามมาตรา 87 โดยดำเนินการตาม
หลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.พ. กำหนดในหนังสือสำนักงาน**

ก.พ. ที่ นร 1011/ว 43 ลงวันที่ 30 กันยายน 2553 และ “คู่มือผู้บังคับบัญชาในการรักษาวินัยของผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา” ที่สำนักงาน ก.พ. ส่งให้ ซึ่งมีวิธีการดังสรุปไว้ใน 1.4

2.10 ก.พ.มีมติให้ส่วนราชการใช้ความระมัดระวัง ในการพิจารณารับบุคคลผู้ซึ่งเคยออกจากราชการเพราะกระทำผิดวินัยฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการแล้ว กลับเข้ารับราชการอีก แม้ว่าผู้นั้นจะได้รับการล้างมลทิน แต่พฤติกรรมการกระทำผิดวินัยนั้นก็อาจเป็นการบกพร่องในศีลธรรมอันดีจนเป็นที่รังเกียจของสังคม อันเป็นกรณีที่มีลักษณะต้องห้ามของผู้ที่จะบรรจุเป็นข้าราชการพลเรือนตามมาตรา 36 (4) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 (มติ ก.พ.ตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร 1011/ว 16 ลงวันที่ 23 กันยายน 2556)

3. วิธีดำเนินการควบคุมให้ข้าราชการรักษาวินัย

การควบคุมให้ข้าราชการพลเรือนรักษาวินัย
ดำเนินการดังนี้

3.1 พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการ
พลเรือน พ.ศ. 2551 บัญญัติเกี่ยวกับการควบคุม
ให้ข้าราชการพลเรือนรักษาวินัยไว้ ดังนี้

(1) ให้ข้าราชการพลเรือนรักษาวินัยโดย
กระทำการตามข้อปฏิบัติและไม่ฝ่าฝืนข้อห้ามทางวินัยตามที่
กำหนดไว้ในหมวด 6

(2) ให้ลงโทษข้าราชการที่กระทำผิดวินัย
ตามสถานโทษที่กำหนดคือ ภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือน
ลดเงินเดือน ปลดออกไล่ออก ตามควรแก่กรณี

(3) ให้ผู้บังคับบัญชามีหน้าที่รายงาน เมื่อ
มีการกล่าวหา หรือเป็นที่สงสัยว่าข้าราชการพลเรือนผู้ใด
กระทำผิดวินัย หากผู้บังคับบัญชาผู้ใดละเลยไม่ปฏิบัติหน้าที่
ดังกล่าวให้ ถือว่าผู้นั้นกระทำผิดวินัย (มาตรา 90)

3.2 คณะรัฐมนตรีกำหนดนโยบายและกำชับ กวดขันให้ข้าราชการรักษาวินัย ดังนี้

(1) มีระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย
มารยาททางการเมืองของข้าราชการพลเรือนประกาศใช้เมื่อ
วันที่ 16 มีนาคม 2499 กำหนดให้ข้าราชการพลเรือนนิยม
หรือเป็นสมาชิกพรรคการเมืองได้ แต่มีข้อห้ามดังต่อไปนี้

1. ไม่ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมือง
2. ไม่ใช้สถานที่ราชการในกิจการทาง
การเมือง
3. ไม่วิพากษ์วิจารณ์การกระทำของรัฐบาล
ให้ปรากฏแก่ประชาชน
4. ไม่แต่งเครื่องแบบราชการไปร่วมประชุม
พรรคการเมือง หรือไปร่วมประชุมในที่สาธารณสถานใดๆ อัน
เป็นการประชุมที่มีลักษณะการเมือง
5. ไม่ประดับเครื่องหมายพรรคการเมืองใน
เวลาสวมเครื่องแบบราชการ หรือในเวลาปฏิบัติราชการหรือ
ในสถานที่ราชการ

6. ไม่แต่งเครื่องแบบพรรคการเมืองเข้าไป
ในสถานที่ราชการ

7. ไม่บังคับผู้ใต้บังคับบัญชาหรือประชาชน
ให้เป็นสมาชิกในพรรคการเมืองใด และไม่กระทำการใดที่
เป็นการให้คุณให้โทษ เพราะเหตุที่ผู้ใต้บังคับบัญชาหรือ
ประชาชนนิยมหรือเป็นสมาชิกในพรรคการเมืองใดที่ตั้งขึ้น
โดยชอบด้วยกฎหมาย

8. ไม่ขอร้องให้บุคคลใดอุทิศเงินหรือ
ทรัพย์สินเพื่อประโยชน์แก่พรรคการเมือง

9. ไม่โฆษณาหาเสียงเพื่อประโยชน์แก่
พรรคการเมือง หรือแสดงการสนับสนุนพรรคการเมืองใด ๆ
ให้เป็นที่เปิดเผยในที่ประชุมพรรคการเมือง และในที่ที่ปรากฏ
แก่ประชาชน หรือเขียนบทความไปลงหนังสือพิมพ์ หรือพิมพ์
หนังสือหรือใบปลิวซึ่งจะจำหน่ายแจกจ่ายไปยังประชาชน
อันเป็นข้อความที่มีลักษณะการเมือง

10. ไม่ปฏิบัติหน้าที่แทรกแซงในทาง
การเมือง หรือใช้การเมืองเป็นเครื่องมือเพื่อกระทำการ
ต่าง ๆ อาทิเช่น วิ่งเต้นติดต่อกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

หรือพรรคการเมืองเพื่อนำร่างพระราชบัญญัติหรือญัตติ
เสนอสภาฯ หรือตั้งกระทู้ถามรัฐบาล

11. ในระยะเวลาที่มีการสมัครรับเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ไม่แสดงออกโดยตรงหรือปริยายที่
จะเป็นการช่วยเหลือส่งเสริมสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้ง และ
ในทางกลับกันไม่กีดกัน ต่ำหนิติเตียนทับถม หรือให้ร้าย
ผู้สมัครรับเลือกตั้ง

(2) คณะรัฐมนตรีมีมติกำชับให้
ผู้บังคับบัญชาเสริมสร้างและพัฒนาให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามี
วินัยและป้องกันมิให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชากระทำผิดวินัยและให้
ถือว่าการที่การรักษาวินัยของข้าราชการมิได้ดีขึ้น
ผู้บังคับบัญชามีส่วนรับผิดชอบเพราะมิได้เสริมสร้างและ
พัฒนาให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามีวินัยและมิได้ป้องกันมิให้ผู้อยู่
ใต้บังคับบัญชากระทำผิดวินัย ซึ่งผู้บังคับบัญชาอาจต้อง
รับผิดชอบทางวินัยด้วย (หนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร
1011/ว 12 ลงวันที่ 21 สิงหาคม 2556)

3.3 ก.พ. กำกับดูแล ติดตาม ตรวจสอบและ ประเมินผล เกี่ยวกับการรักษาวินัยของข้าราชการ พลเรือน ตามหน้าที่ที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบ ข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 ดังนี้

(1) เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อมีมติ วางมาตรการในการรักษาวินัยของข้าราชการและกำชับกวดขัน ในการรักษาวินัยของข้าราชการ ตามมาตรา 8 (1)

(2) กำหนดหลักเกณฑ์วิธีการและ มาตรฐานในการรักษาวินัยของข้าราชการ ตามมาตรา 8 (3)

(3) วางแนวทางปฏิบัติในการรักษาวินัย ของข้าราชการ ตามมาตรา 8 (4)

(4) ให้คำแนะนำแก่ส่วนราชการและ ผู้บังคับบัญชาในการรักษาวินัยของข้าราชการในสังกัด ตาม มาตรา 8 (4)

(5) กำกับดูแลให้ผู้บังคับบัญชารักษาวินัย ของข้าราชการในบังคับบัญชา ตามมาตรา 8 (7)

(6) ตรวจสอบการรักษาวินัยของ
ข้าราชการ ตามมาตรา 8 (7)

(7) ติดตามประเมินผลการรักษาวินัยของ
ข้าราชการ ตามมาตรา 8 (7)

(8) ตรวจสอบการดำเนินการทางวินัยของ
อ.ก.พ.กระทรวงและสั่งให้ดำเนินการใหม่ให้ถูกต้องและ
เหมาะสมได้ ตามมาตรา 103 มาตรา 104

**3.4 อ.ก.พ. กระทรวง ตรวจสอบการ
ดำเนินการทางวินัยของ อ.ก.พ.กรม อ.ก.พ.จังหวัด และ
ผู้บังคับบัญชาและสั่งให้ดำเนินการใหม่ให้ถูกต้องและ
เหมาะสมได้ (มาตรา 103)**

**3.5 ผู้บังคับบัญชาทุกระดับกำกับดูแลให้ผู้
อยู่ใต้บังคับบัญชารักษาวินัยโดยเคร่งครัด**

**3.6 ก.พ.ค.ควบคุมเกี่ยวกับการรักษาวินัย
ของข้าราชการ ตามหน้าที่ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติ
ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 ดังนี้**

(1) เสนอแนะต่อ ก.พ. เพื่อให้ ก.พ. ดำเนินการจัดให้มีหรือปรับปรุงนโยบายการบริหารทรัพยากรบุคคลในส่วนที่เกี่ยวกับการรักษาวินัยข้าราชการให้เหมาะสมตามระบบคุณธรรม มาตรา 31 (1)

(2) พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์การถูกลงโทษทางวินัยของข้าราชการพลเรือนเพื่อรักษาความเป็นธรรม (มาตรา 114)

(3) พิจารณาและแจ้งให้หน่วยงานหรือผู้ออกกฎ ระเบียบ หรือคำสั่งที่ใช้บังคับเป็นการทั่วไปเกี่ยวกับวินัยข้าราชการ แก้ไขหรือยกเลิกกฎ ระเบียบ หรือคำสั่งนั้นที่ไม่สอดคล้องกับระบบคุณธรรม (มาตรา 126)

4. วิธีดำเนินการปราบปรามการกระทำผิดวินัยของข้าราชการ

การปราบปรามการกระทำผิดวินัยของข้าราชการพลเรือน ดำเนินการดังนี้

4.1 พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 บัญญัติเกี่ยวกับการปราบปรามการกระทำผิดวินัยของข้าราชการพลเรือน ไว้ดังนี้

(1) เมื่อมีการกล่าวหาหรือมีกรณีเป็นที่สงสัยว่าข้าราชการพลเรือนผู้ใดกระทำผิดวินัย ให้ผู้บังคับบัญชารายงานให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจดำเนินการทางวินัยทราบโดยเร็ว

(2) ให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจดำเนินการทางวินัยดำเนินการหรือสั่งให้ดำเนินการสืบสวนหรือพิจารณาในเบื้องต้นว่า กรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่าข้าราชการพลเรือนผู้ใดกระทำผิดวินัยหรือไม่ ถ้าเห็นว่ากรณีไม่มีมูลก็ให้ยุติเรื่องได้ ถ้าเห็นว่ากรณีมีมูลก็ให้ดำเนินการทางวินัย โดยต้องแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ พร้อมทั้งรับฟังคำชี้แจงของผู้ถูกกล่าวหาด้วย ซึ่งถ้ากรณีมีมูลว่าเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ต้อง

แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นทำการสอบสวน ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎ ก.พ.

(3) เมื่อผลการสอบสวนพิจารณา ฟังได้ว่าข้าราชการพลเรือนผู้ใดกระทำผิดวินัย ให้ผู้บังคับบัญชาสั่งลงโทษตามควรแก่กรณี ซึ่งถ้าเป็นความผิดวินัยอย่างไรร้ายแรง ให้ลงโทษภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือนหรือลดเงินเดือนตามความร้ายแรงแห่งกรณี ถ้าเป็นความผิดวินัยอย่างไรร้ายแรง ให้ลงโทษปลดออกหรือไล่ออก โดยต้องส่งเรื่องให้ อ.ก.พ. จังหวัด อ.ก.พ.กรม หรือ อ.ก.พ.กระทรวง แล้วแต่กรณี พิจารณาก่อน เมื่อ อ.ก.พ.ดังกล่าวมีมติให้ลงโทษสถานใด ผู้บังคับบัญชาก็ต้องสั่งลงโทษตามมติ อ.ก.พ. นั้น

(4) การลงโทษข้าราชการพลเรือน ต้องลงโทษให้เหมาะสมกับความผิดและต้องเป็นไปด้วยความยุติธรรมและโดยปราศจากอคติ

4.2 ป.ป.ช. และ ป.ป.ท. ปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่ของรัฐรวมทั้ง

ข้าราชการพลเรือน โดยไต่สวนและชี้มูลความผิดของ
ข้าราชการพลเรือนส่งให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาลงโทษโดยไม่
ต้องสอบสวนอีก

**4.3 ผู้บังคับบัญชาดำเนินการทางวินัย และ
สั่งลงโทษผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา ตามควรแก่กรณี ตามสถาน
โทษ 5 สถาน คือ ภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือน ลดเงินเดือน ปลด
ออก ไล่ออก**

**4.4 คณะรัฐมนตรีมีมติวางระดับการลงโทษ
กรณีทุจริตต่อหน้าที่ราชการหรือละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อ
ในคราวเดียวกันเป็นเวลาเกินกว่า 15 วัน โดยไม่มีเหตุผล
อันสมควรและไม่กลับมาปฏิบัติหน้าที่ราชการอีกเลย ถือว่า
เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ซึ่งควรลงโทษไล่ออกจาก
ราชการ การนำเงินที่ทุจริตไปแล้วมาคืนหรือมีเหตุอันควร
ปรานีอื่นใดไม่เป็นเหตุลดหย่อนโทษลงเป็นปลดออก
จากราชการ (หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่
นร 0205/ว 234 ลงวันที่ 24 ธันวาคม 2536)**

4.5 คณะรัฐมนตรีมีมติวางระดับโทษกรณี
ข้าราชการเสพสุราและเล่นการพนัน (หนังสือกรมเลขาธิการ
คณะรัฐมนตรี ที่ นว 2083 ลงวันที่ 3 กันยายน 2496) มี
สาระสำคัญ ดังนี้

กรณีเสพสุรา

ข้าราชการเสพสุรามีนเมาจนไม่สามารถ
ครองสติได้ ซึ่งอาจทำให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่ง
หน้าที่ราชการ ให้พิจารณาลงโทษตามควรแก่กรณี

ข้าราชการเสพสุราในกรณีดังต่อไปนี้ อาจ
ลงโทษให้ออก ปลดออก หรือไล่ออก เช่น

- เสพสุราในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ราชการ
- เมาสุราเสียราชการ
- เมาสุราในที่ชุมนุมชนจนเกิดเรื่อง
เสียหายหรือเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการ

กรณีเล่นการพนัน

- เล่นการพนันประเภทที่กฎหมายห้ามขาด ควรลงโทษถึงให้ออก ปลดออก หรือไล่ออก
- เล่นการพนันประเภทที่กฎหมายบัญญัติว่าเล่นได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากราชการ เล่นโดยไม่ได้รับอนุญาต ถ้าผู้เล่นเป็นเจ้าของพนักงานซึ่งมีหน้าที่ปราบปรามโดยตรง หรือเป็นครู หรือเป็นเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการวัฒนธรรม หรือพนักงานอื่นใดที่มีข้อห้ามของกระทรวงวางไว้เป็นพิเศษ อาจลงโทษเช่นเดียวกับการเล่นการพนันประเภทที่กฎหมายห้ามขาด ถ้าผู้เล่นนั้นเป็นข้าราชการอื่นจะผิดก็ต่อเมื่อปรากฏว่า ผู้นั้นหมกมุ่นต่อการพนันอันเป็นเหตุให้เสื่อมเสียแก่ราชการ ซึ่งพิจารณาลงโทษได้ตามควรแก่กรณี

แผนภูมิแนบท้าย

ວ່າ

คู่มือผู้บังคับบัญชา ในการรักษาวินัยผู้ใต้บังคับบัญชา

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน

วัตถุประสงค์คู่มือฯ

- ▶ ให้ผู้บังคับบัญชา ฐานและหน้าที่ของตนเองว่าเป็นผู้บังคับบัญชา จะต้องดำรงตนอย่างไร และรักษาวิสัยของผู้บังคับบัญชาอย่างไร
- ▶ ตระหนักในความรับผิดชอบในการรักษาวิสัยของผู้บังคับบัญชา
- ▶ ดำเนินการตามหน้าที่ในการรักษาวิสัยของผู้บังคับบัญชา

การประเมินผลสัมฤทธิ์

- ▶ ผู้บังคับบัญชาทำพันธะสัญญา และสำรวจตนเองว่าปฏิบัติตามคู่มือฯเพียงใด
- ▶ ติดตามประเมินผลการปฏิบัติของผู้บังคับบัญชาในการรักษาวิสัยผู้บังคับบัญชา
- ▶ ประเมินพฤติกรรมของผู้บังคับบัญชาในการรักษาวิสัย

๒

ปฏิบัติตนต่อผู้ได้บังคับบัญชาอย่างมีคุณธรรมเที่ยงธรรม
& เสริมสร้างแรงจูงใจให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาเป็น
ข้าราชการที่ดี

๑

รักษาวินัยของ
ตนเอง

๓

เสริมสร้างและพัฒนาให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามีวินัย
& ป้องกันไม่ให้ผู้ใต้บังคับบัญชากระทำความผิดวินัย

๔

ดำเนินการทางวินัยแก่
ผู้กระทำความผิดวินัย

บทบาทที่ ๑ การรักหาวันยของตนเอง

วินยต่อชาติ

- สนับสนุนการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีกษัตริย์เป็นประมุขอย่างบริสุทธิ์ใจ

วินยของตนเอง

- รักษาชื่อเสียง และเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งตน

วินยต่อประชาชน

- ต้องรับ ให้ความเป็นธรรมแก่ประชาชน
- ไม่ดูหมิ่น เทียดหยาม กตซีข่มเหงประชาชน

วินยต่อผู้บังคับบัญชา

- ปฏิบัติตามคำสั่งผู้บังคับบัญชา ที่สั่งในหน้าที่ราชการ
- ไม่รายงานเท็จ ปกปิดความที่ดองแจ้ง
- ไม่ปฏิบัติราชการที่เป็นการข้ามผู้บังคับบัญชาเหนือตน

วินยต่อผู้ร่วมงาน

- ไม่กลั่นแกล้ง กตซี ข่มเหงกัน
- ไม่ล่วงละเมิด หรือคุกคามทางเพศต่อกัน
- สุภาพเรียบร้อย รักษาสามัคคี ช่วยเหลือกันในการทำงาน

วินยในการปฏิบัติราชการ

- ปฏิบัติหน้าที่อย่างซื่อสัตย์ สุจริต เทียงธรรม
- ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย กฎระเบียบราชการ
- ไม่ประมาทเลินเล่อในหน้าที่ราชการ
- อุทิศเวลาของตนให้แก่ราชการ
- รักษาความลับทางราชการ
- วางตัวเป็นกลางทางกลางเมือง
- ไม่เอาศัทธิหรือผู้่อื่นอาศัยตำแหน่งตนแทนผลประโยชน์
- ไม่เป็นกรรมการผู้จัดการ หรือผู้จัดการในห้างหุ้นส่วนบริษัท
- ปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดผลดี ด้วยความตั้งใจ อุดสาหกรรม รักษาประโยชน์ของราชการ

บทบาทที่ ๒ ปฏิบัติตนต่อผู้ตั้งข้อบัญญัติอย่างมีคุณธรรมเที่ยงธรรม และเสริมสร้างแรงจูงใจให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาเป็นข้าราชการที่ดี

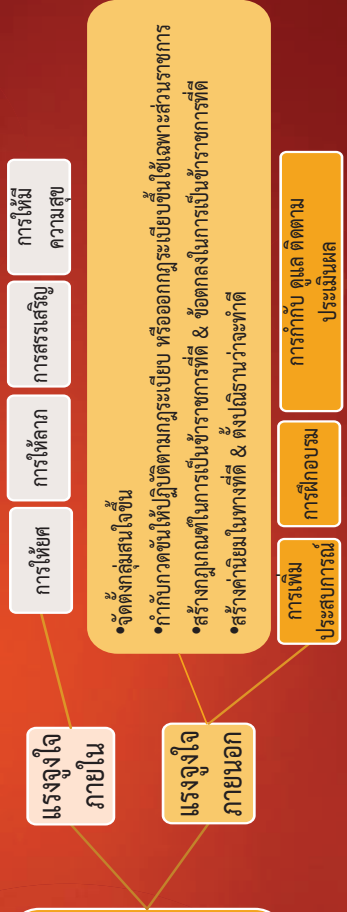
๑ ปฏิบัติอย่างมีคุณธรรม

- ความเมตตา ปรารถนาให้ความสุข สุขกาย สุขใจ
- ความกรุณา ปรารถนาให้พ้นทุกข์ อนุเคราะห์ตามสมควร
- ความหวังดี ปรารถนาให้เจริญรุ่งเรือง สนับสนุนทางก้าวหน้า
- ความยอมรับขบถ ให้อภัยสิ่งที่ผิดที่ผิดใจ ให้ความดีความชอบ
- การปกป้องคุ้มครอง ให้ปลอดภัย ได้รับความเป็นธรรม

๒ ปฏิบัติอย่างเที่ยงธรรม

- การแต่งตั้งต้องเหมาะสมเที่ยงธรรม
- การให้บำเหน็จความชอบ ต้องให้อย่างเป็นธรรม
- การเลื่อนตำแหน่ง เลื่อนอย่างเป็นธรรม ดูจากความสามารถ
- การดำเนินงานทางวินัย ต้องยุติธรรม ปราศจากอคติ

๓ เสริมสร้างแรงจูงใจให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาเป็นข้าราชการที่ดี

- จัดตั้งกลุ่มสนใจขึ้น
- กำกับกวดขันให้ปฏิบัติตามกฎระเบียบ หรือออกกฎระเบียบขึ้นใช้เฉพาะส่วนราชการ
- สร้างกลุ่มเอกลีโงะเป็นการเป็นข้าราชการที่ดี & ข้อตกลงในการเป็นข้าราชการที่ดี
- สร้างความนิยมในทางที่ดี & ตั้งบดินฐานว่าจะทำดี

บทบาทที่ ๓ เสริมสร้างและพัฒนาให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามีความวินัย และป้องกันไม่ให้เกิดผู้ใต้บังคับบัญชากระทำผิดวินัย

๑ การเสริมสร้างและพัฒนาให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามีความวินัย

ปฏิบัติตาม
หลักเกณฑ์และ
วิธีการที่ ก.พ.
กำหนด

๑.๑ ให้ผู้บังคับบัญชากำหนดเรื่องการเสริมสร้างและพัฒนาให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามีความวินัยและป้องกันไม่ให้เกิดวินัยไว้เน่ยยเหตุศาสตร์และแผนพัฒนาข้าราชการส่วนราชการ

๑.๒ กำหนดเป้าหมาย กำกับดูแล และติดตาม เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์เชิงบูรณาการ

๑.๓ จัดให้มีการประชุมร่วมกันระหว่างผู้บังคับบัญชา และผู้แทนข้าราชการในการกำหนดองค์ความรู้ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติที่ชัดเจนและเป็นมาตรฐานเดียวกัน

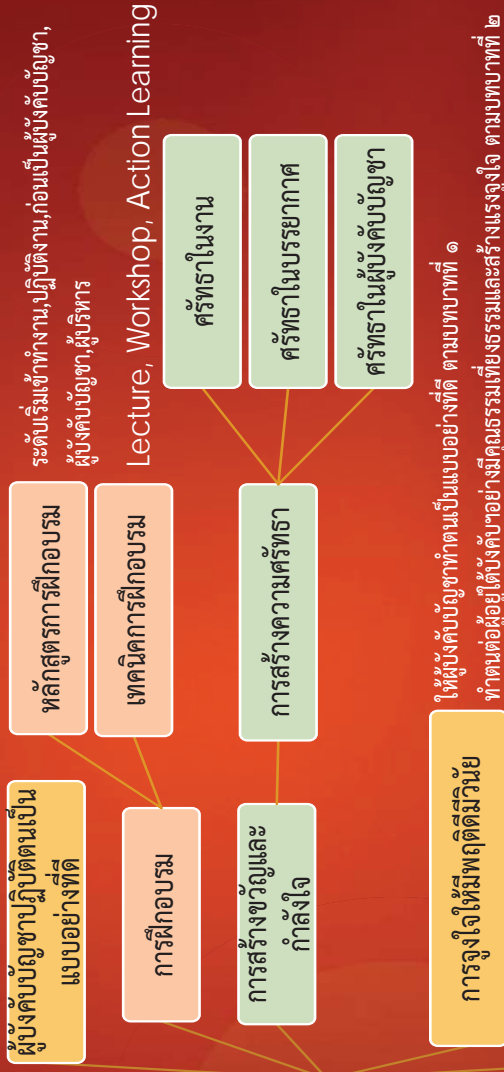
๑.๔ กำหนดบทบาทและหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาให้มีการบริหารงานและเป็นผู้นำต้นแบบที่ดี

๒ ให้ผู้บังคับบัญชาทุกระดับ เสริมสร้างพัฒนาและป้องกัน มิให้ผู้ใต้บังคับบัญชากระทำผิดวินัย ด้วยวิธีการที่เหมาะสมและติดตามอย่างต่อเนื่อง

๓ ให้ส่วนราชการรายงานผลการดำเนินการตาม ๑.๓ ให้สำนักงาน ก.พ. ในเดือนพฤศจิกายนของทุกปี

บทบาทที่ ๓ เสริมสร้างและพัฒนาให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาสามารถทำวิสัย และป้องกันไม่ให้ผู้ใต้บังคับบัญชากระทำผิดวิสัย

๑ การเสริมสร้างและพัฒนาให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาสามารถ

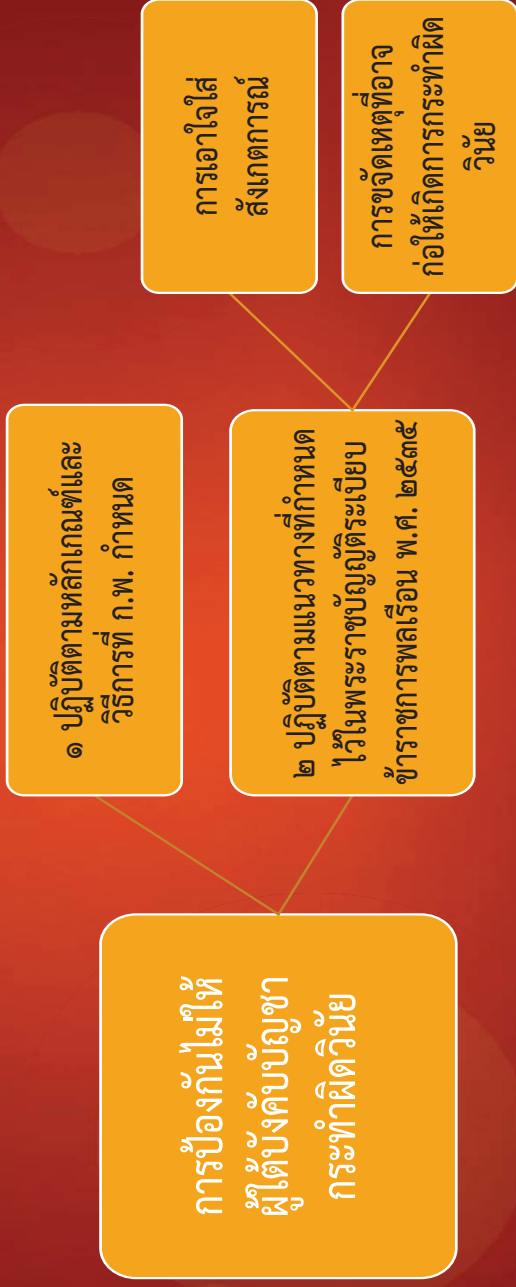
ปฏิบัติตามแนวทางที่ กำหนดไว้ใน พระราชบัญญัติ ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕

การเสริมสร้างและพัฒนาทัศนคติที่ดีด้านงาน และพฤติกรรม

ด้านทัศนคติ เช่น การเรียนแบบ การได้รับประสบการณ์ตรง การใช้ชีวิตแบบวัด
ด้านจิตสำนึก เช่น มีกิจกรรม ให้ทำพันธะสัญญา กำกับดูแลตรวจสอบ
ด้านพฤติกรรม เช่น เสริมสร้างและพัฒนาทัศนคติที่ดีสำนึกในทางที่ดี มีคุณธรรม

บทบาทที่ ๓ เสริมสร้างและพัฒนาให้ผู้อยู่เบื้องหลังบัญชีวินัย และป้องกันไม่ให้ผู้เบื้องหลังบัญชีการทำผิดวินัย

๒ การป้องกันไม่ให้ผู้เบื้องหลังบัญชีการทำผิดวินัย

บทบาทที่ ๔ การดำเนินการทางวินัยแก่ผู้กระทำผิดวินัย

หน้าที่ผู้บังคับบัญชาในการ
ดำเนินการทางวินัย

หลักในการดำเนินการทางวินัย

กระบวนการดำเนินการ
ทางวินัย

- ๑ รายงานให้ผู้มีอำนาจดำเนินการทางวินัยทราบ
- ๒ สืบสวนหรือพิจารณาในเบื้องต้นว่ากรณีมีมูลหรือไม่
- รวดเร็ว
- ยุติธรรม
- ปราศจากอคติ
- ลงโทษให้เหมาะสมกับความผิด

เมื่อมีการกล่าวหา
ผู้บังคับบัญชา

- การรายงานเมื่อมีการกล่าวหาหรือเป็นที่สงสัยว่ากระทำผิดวินัย (ผู้บังคับบัญชามีหน้าที่รายงานตามลำดับ)
- การสืบสวนหรือพิจารณาว่ากรณีมีมูลที่ควรถูกกล่าวหาหรือไม่
- การดำเนินการทางวินัยกรณีมีความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง (ตั้ง/ไม่ตั้งคณะกรรมการสอบสวน)
- การดำเนินการทางวินัยกรณีมีความผิดวินัยอย่างร้ายแรง
- การสั่งพักราชการและให้ออกจากราชการไว้ก่อน
- กรณีความผิดที่พิจารณาลงโทษได้โดยไม่ต้องสอบสวน (กรณีที่เกิดขณะกรรมการป.ช. ซึ่งผู้กล่าวกระทำผิดวินัย/
กรณีความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง)
- การพิจารณาและคำสั่งการ
- การลงโทษ (โทษสำหรับกรรมการกรณีผิดวินัยไม่ร้ายแรง/ผิดวินัยไม่ร้ายแรง)

การสำรวจตนเองของผู้บังคับบัญชา ในการรักษาวินัยของผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชา

เนื่องจากคุณธรรมมีผลทำให้รักษาวินัยของผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชาอย่างเคร่งครัด และถือว่าการรักษาวินัยข้าราชการไม่ดีขึ้น ผู้บังคับบัญชามีส่วนรับผิดชอบ แต่ก็ได้ปฏิบัติหน้าที่ในการรักษาวินัยอยู่ใต้บังคับบัญชาอย่างเคร่งครัดแล้ว ยังมีผู้กระทำความผิดอยู่ ผู้บังคับบัญชาไม่ต้องรับผิดชอบ

ผู้บังคับบัญชาจึงควรสำรวจตนเองใน

➤ แบบสำรวจตนเองของผู้บังคับบัญชาในการรักษาวินัยของผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชา

สำนักมาตรฐานวินัย สำนักงาน ก.พ.

สำนักงาน ก.พ. 47/111 ถนนติวานนท์ ตำบลตลาดขวัญ

อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี 11000

โทรศัพท์ 0 2547 1000

www.ocsc.go.th

